

«La cooperativa va arribar a tenir 1.360 socis»

FERRAN NADEU

–Em va dir que ja no hi ha cooperativistes.

–L'Onze de Setembre es va veure una cooperació estupenda, però sembla que la cooperació ha quedat antiquada.

–¿Com va néixer Pau i Justícia?

–La van crear unes quantes famílies treballadores, al Poblenu, el 1876. El sou a les fàbriques era tan miserable que se'l gastaven en menjar. Van buscar la manera d'adquirir els productes de la manera més barata possible. Compraven a pagesos o anaven al Born.

–Cooperant no hi ha intermediaris.

–I, a poc a poc, es va crear una part social: la gent necessitava pertànyer a algun lloc. Fer teatre, acollir-se a la secció de muntanya, jugar a escacs, a billar, ballar sardanes.

–¿Com va sobreviure al franquisme?

–Ens va salvar un president que era una mica de dretes i no va permetre l'ocupació falangista. Es va formar l'Obra Social de Cooperació, que estava lligada al sindicat vertical. El 1955 vam arribar a tenir 1.360 socis.

–I vostè hi va entrar.

–Els meus pares ja eren cooperativistes. Als 16 anys vaig fundar la secció de billar. Vam aconseguir que un fabricant ens vengués les taules i les hi vam anar pagant de mica en mica. Érem gent modesta, però complidors en el pagament, i això se sabia.

–I va arribar a ser-ne director administratiu.

–El meu pare es va morir quan jo tenia 16 anys, així que vaig treballar per a la Renfe

a través d'un prestamista. El 1955 ho vaig deixar i em vaig dedicar de ple a la cooperativa. Hi vaig estar quatre o cinc anys, fins que van néixer els meus fills. Em va sortir una oportunitat a la New Pol.

–¿Va deixar la cooperativa?

–Mai. Els meus fills van anar a l'escola de la cooperativa. Al cap d'un any, el president em va demanar que hi tornés. Em va dir que m'igualarien el sou. Necessitava els diners perquè ja tenia dos fills.

–I van modernitzar Pau i Justícia.

–I la vam mecanitzar. El soci tenia un carnet, i a l'entrar-hi l'entregava. Pensi que en aquell moment hi havia verdura, forn, lletoria, pastisseria, cansaladeria... L'escorxadador ens matava fins a 25 porcs cada setmana... Hi havia 50 empleats. Compràvem en cooperatives de Catalunya.

–I amb la targeta dels socis...

–La dependenta es quedava la cartolina amb les compres que feia el client, i així se sabia el que el soci s'hi havia gastat.

–¿No tenien moneda pròpia?

–Abans de la guerra, sí.

–Perdó, segueixi.

–En una cinta quedava marcat el número de soci i el consum. Aquestes cintes s'enviaven a Suècia, i a finals d'any ens enviaven el consum fet per cada soci. Si aquell any la cooperativa havia tingut beneficis, el 50% passava al fons de reserva i la resta es tornava al soci d'acord amb el seu consum. S'abonava en una llibreta, perquè la cooperativa també feia de caixa d'estalvis.

–¿Què va passar?

–Van arribar els supermercats i el sistema que hi ha avui. Nosaltres no vam transformar la cooperativa en un serveixi's *vostè mateix*. Els nostres empleats eren socis. També va arribar tele, la vida individual...

–El troba a faltar

–Molt. Cada 4 de juliol fèiem una sortida. Érem fins a 3.000 persones. La convido a un vermut. És de casa.

–Perdoni.

–El 1970 me'n vaig anar a treballar a la Perucchi, que es va fundar el 1876, el mateix any que la cooperativa, i on he estat fins fa poc. Aquest edifici, per cert, també el va aixecar la cooperativa.

–¿Com?

–Els socis tenien dificultats de vivenda. Vam construir 315 pisos. ≡

Francesc Foguet

Va néixer el 1930 i té ànima de cooperant. Va estar al capdavant de Pau i Justícia, una cooperativa fundada per obrers.

PER
Catalina
Gayà

